

« Ἡ κωμωδία τῶν παρεξηγήσεων »

ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ νέος δραματογράφος, πού ἀνακαλύπτει τὰ μυστικά μονοπάτια καὶ τοὺς λαθροὺς τῆς τέχνης του, εἶναι ὁ Σαίξπηρ τῆς «Κωμωδίας τῶν παρεξηγήσεων». Μιὰ ἄλλη κωμωδία διδύμων, οἱ «Μένανδροι» φαίνεται νὰ τοῦ ἔδωσε τὴν ιδέα: τὸν ἴδιο χρόνο μὲ τὴν «Κωμωδία τῶν παρεξηγήσεων», τὸ 1594, ἡ κωμωδία τοῦ Μενάνδρου ἐκδίδεται στ' ἀγγλικά. Σίγουρα δὲ τράβηξε τὸν Σαίξπηρ τὸ θέμα: σίγουρα δὲ χρονιάζονταν γὰρ διασκεδαστικὸ καὶ πρωτότυπο γιὰ νὰ διασκεδάσῃ τὸ κοινόν του. Ἀλλὰ δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δοῖσιν κατεῖς περισσότερον ἅπ' ὅ,τι ζητεῖ καὶ δὲν εἶναι παρόμοιο, γιατί' ζητεῖ κατεῖς πάντοτε περισσότερον ἅπ' ὅ,τι οὐλοῦναι στὸν ἑαυτό του. Παίζοντας μὲ τοὺς διδύμους τὸ ἀνάλαφρο καὶ ἐπιφανειακὸ παιχνίδι τῆς κωμικῆς γλώσσας, ὁ νέος δραματογράφος ἄρχισε νὰ βλέπῃ μὲ μεγάλη διαύγεια μέσα στὰ πολλὰ βαθιά νάματα τῆς συνειδησέως του, ἄρχισε νὰ βλέπῃ τὸ ἴδιο τὸ μυστικὸν παιχνίδι τῆς ματίας του, τῆς ματίας τοῦ δραματογράφου πού πλάθει ἕναν δεύτερον Ἀδάμ ἀπὸ τὰ πνεύματα τῶν πρώτων καὶ πού παγιδεύεται καὶ ἀπερδύεται ὁ ἴδιος μέσα στὸν μυστικὸν οὐράλιον λῶρον πού τοὺς δένει. Ὅσο οἱ δύο Ἀντίγιοι καὶ οἱ δύο δοῦλοι τοῦ, οἱ ἐπίσης διδύμοι Ἀρόμιοι, σὲ καγεύουν μὲ τὸ ἀνάλαφρο παιχνίδι τῶν περιπέτειών του, ἄλλο τόσο ἀνοίγουν μιὰ σκοταπτικὴ μέρα σου, γιὰ νὰ δῇς ὅσο πού ζαλίζεται τὸ μάτι σου.

Αὐτὸ τὸ παιγνιδάριζα παιδιὸ καὶ γνήσιον μεταφραστικὸν παιχνίδι, πού εἶναι καὶ λίκνισμα σὲ δρασεὶν πνοῇ καὶ οἶγος λαθροῦν, αὐτὸ βέβαια δὲν τὸ σπλάμβανει κατεῖς παρὰ μὲ διαλείψεις στὴν παράστασι τοῦ «Ἐδνιοῦ». Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ γιγλότιμη καὶ φιλόκαλη μὲ τὸν τρόπο τῆς μετάφρασι τοῦ Πορτίου δὲν βοηθεῖ. Ὅπου ἔχομε ἀμήγησι — καὶ σκέπτομαι τὴν ἀμήγησι τῆς περιπέτειάς του ἀπὸ τὸν Αἰγαῖον (τὸν Ἀντοῦργο Καλλέωγην) — τὰ πράγματα πάνε θαυμάσια, γιατί' ὁ «ἐπιζὼς» μας δεκα-

πεντασύλλαβος εἶναι τὸ ὄργανον πού ταιριάζει (καὶ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν Καλλέωγην ὅπως ταιριάζει). Ἀλλὰ ἄλλες στιγμὲς καὶ ἰδίως στὰ πολλὰ κτερωτά χωράτα τοῦ μεγαλοῦ τοῦ Ἑγγλέου ὁ δεκαπεντασύλλαβος τοῦ Πορτίου μένει βαρὺς, δυσκίνητος, κρατάει πίσω τοὺς ἡθοποιοὺς. Ἄλλο τόσο δὲν τοὺς κτερώνει καὶ ὁ ῥυθμὸς πού ἔδωσε ἡ σκηνοθεσία τοῦ Τάκη Μουζενίδη στὴν παράστασι καὶ ἡ μονότονη καὶ γοργὴ μαγεία καὶ γοργὴ φωστειρὴ κλιμάκωσις, ἡ φορτωμένη μὲ ἀνέχρηστες παντομίμες καὶ μὲ ζωηροζωιλίαν δράσι, πού μὲ τὴν ἐξάφρυνσιν τῆς διασκεδαστικῆς στρουγγιῆς μνηστῆς τοῦ Ἀρόμιου, ἦταν σχεδὸν ὅλα περριτά.

Τὸ σκηνικὸ τοῦ Γιώργου Βαζαλοῦ παρὰ τὴν ἐλαφρόδα τοῦ ἡλιζοῦ τὸν ἀτασχολεῖ τὸν θεατὴ καὶ τοῦ βαρύνει τὴν προσοχὴ μ' ἐνα ἀμέτρητο πλήθος ἀπὸ μικρὰς — μικρὰς λεπτομέρειες, πού δὲν βλέπει τί ἀνταπόκρισι ποιητικὴ ἢ πρακτικὴ ἔχουν μὲ τὸ ζεῖμενον.

Μολονότι ἡ παράστασις δὲν παρὰσφει καὶ δὲν μαγεύει, γαίρεται κατεῖς πολλές στιγμὲς μεμονωμένα τοὺς ἡθοποιοὺς: τὸ πάντοτε χρυσάλευνον καθαρὸ ἦθος τῆς Μάρις (Ἀδριανῆς), τὴν μεγάλην εὐαισθησίαν τῆς Βέρας Ζαβιτσιάνου (Λουκιανῆς), τὰ διδύμα ἑγγράφια: καὶ τὸ πῶς λεβέντικα κωμικὸ τῶν Ἀντίγιων (Νίκου Τζόγια καὶ Ἀλέξου Δελιγιάννη) καὶ τὸ πῶς γοντροκοιμένα κωμικὰ τῶν Ἀρόμιων (τοῦ Παντελῆ Ζερβοῦ καὶ τοῦ Μιχαῆλ Καλογιάννη).

Ἐξέτος ἀπὸ τὸν Ἀντοῦργο Καλλέωγην πού ἦδη ἀνέφερα, τοὺς ἡθοποιοὺς ρόλους ὑπερασπίζονται οἱ κατεῖς Ρίτα Μιράι, Ἄννα Κυριακοῦ καὶ Βέρα Δελιγιάννη, καὶ οἱ κ.κ. Θεόδωρος Μοριδης, Ἀρης Βλαγόπουλος, Ἐγγέλλος Πρωτοπαλάς, Θεόδωρος Σαροῦς, Θεόδωρος Ἀνδριανόπουλος, Νίκος Φιλιππόπουλος. Ἐπίσης μιὰ πολὺ σύντομη, ἀλλὰ ἔντονη ἐμφάνισι κάνει ὁ Νικηφόρος Νάνης.

ΑΛΕΞΗΣ ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ